

СУГЕСТОПЕДИЧНИТЕ ЗАКОНИ В ЧАСОВЕТЕ ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА, В ОБЩУВАНЕТО С ДЕЦА И РОДИТЕЛИ

ВЕЛИНА ОРТАКЧИЙСКА

Разкриването на резервите на личността, съпроводено с радост и хедонизъм от ученето, с непрекъснато разширяване на интересите и на потребността от учене и развиване, с отсъствието на напрежение и неприятна умора, а напротив с укрепване на физическото и психическото здраве е смисълът на сугестопедията.

„Глобализирано художествено изграждане на сугестопедичния учебен процес“

Казвам се Велина Ортакчийска. Учител съм по български език и литература от седем години, а преди това дейността ми беше в сферата на технологиите и медиите. Познавам сугестопедията от курс по английски език за учащи, а след втората ми година като учител преминах и обучение за преподаватели при Ванина Бодурова. Оттогава изминаха пет години, в които законите на сугестопедията продължават да са неразделна част мислите ми и, надявам се, в повечето действията.

За мен курса по сугестопедия за преподаватели беше много ценен момент в живота ми. Преживяване, натрупаните впечатления, вдъхновения и знания ми помогнаха изключително много да изградя цялостна визия за протичане на учебния процес и не само. Някои от нещата, които знаех до този момент, ми се утвърдиха, новите знания, цялата структура и многоплановост в сугестопедията подпомогнаха в мен да случи едно цялостно подреждане, вследствие на което придобих ясна посока. Всичко това ми позволи да вървя още по-

уверено, смело и вдъхновено по пътя си като учител и като човек.

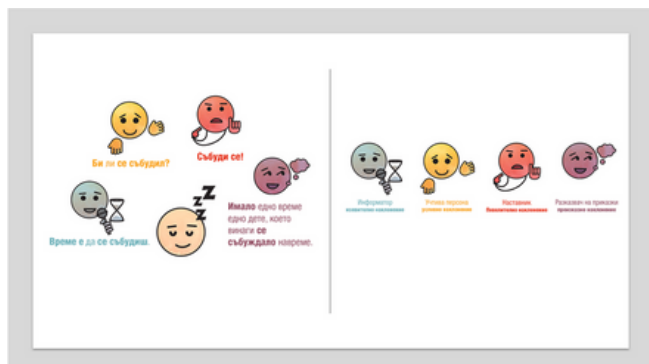
На курса по сугестопедия се роди историята за Градината на езика. От тогава до сега моят стремеж е да вплета в тази история целия материал по български език и литература, прилагайки законите на сугестопедията. С всяка учебна година напредвам. Водя се от това как децата реагират на текстовете, упражненията, илюстрациите и спрямо техните нужди, реакции, възприемане, продължавам да създавам, променям, обогатявам...Водещ изходен файл за мен е конспектът в седми клас за Националното външно оценяване по български език и литература, който включва материал от трите прогимназиални години. На този етап ми се струва, че съм успяла да подредя материала в глобални теми, да изградя структурата на текста спрямо тях, да подхожда към темите от цялото към частта, да създам с помощта на професионалисти някои от образите и илюстрациите в Градината на езика, да предам многократно увеличен материал. Остават ми още множество неща, които да надградя, доизмисля или променя, за да постигна повече образност, емоция, разнообразни преживявания в процеса на учене.

Опитът ми като учител включва четири години преподаване в училище, а в последните три години като самостоятелна дейност работя изцяло онлайн, като предимно помагам на деца в седми клас в подготовката им за Националното външно оценяване. През учебната година се

виждаме един път седмично в платформата zoom с времетраене на нашите срещи между час и час и половина (астрономически). За това време успяваме да минем през целия материал, а също и да работим за преразказа като компонент от изпита. Глобализирането на темите, подреждането и представянето по подходящ начин според мен позволява материалът от трите образователни години да бъдат събран в една.

Ще си позволя да дам конкретен пример с темата от седми клас Наклонение на глагола, която всъщност е част от глобалната тема Глаголи, а тя като информация е разпръсната между втори и осми клас. В тази ситуация с учебния материал не бих определила децата като незнаещи и неможещи, а по-скоро като объркани в понятията (понякога). Затова тук отново бих си позволила да спомена думата подреждане.

В Градината на езика глаголите (както и всички части на речта) имат свой дом, дейности (като производство на причастия), външен вид, който променят, същност и смисъл. Те са част от едно общество (подобно на нас хората), като имат свои отличителни черти от останалите видове думи. Една от тях е наклонението и тук на помощ идват четирите персони. В цялата разработка съм се опитала хем вниманието да е отместено от класическите дефиниции, хем те да бъдат утвърдени в цялото преживяване по различни начини.

Започваме с това как децата биха постъпили, когато събудят някого, и според техния избор уточняваме какви типове са според наклонението на глагола. За тях е любопитно да разберат не само за техния тип, но и за останалите три и това позволява информацията за темата да се разгърне по един непринуден и приятен начин. След това четирите персони ги разглеждаме в различни ситуации - какъв тип човек е Бойчо Огнянов от "Под игото" според наклонението, в което са глаголите, които той използва. Какъв тип човек е лирическият говорител от "Стани, стани, юнак балкански" и как би звучал той, ако в първата строфа не използва глаголите в повелително наклонение (стани, стани), а в останалите три. Как четирите персони биха си поръчали сок, ако са в заведение. Какво е отношението им към глагола "пътувам" и как се променя той според наклонението, в което е поставен.

Информацията, поднесена в този ритъм, си мисля, че се отдалечава от монотонността, има преживяване и нещо лично, което засяга децата и това позволява по един естествен начин да са по-въвлечени и съпричастни към случващото се. Всичко това като преживяване и подадена информация го реализираме в рамките на един астрономически час онлайн, в разпределението в стандартната учебна програма за този материал от нови знания са предвидени между четири и пет учебни часа. Упражненията, които правим впоследствие, са под формата на класически тестове, като присъствието на четирите персони и илюстративният материал, свързан с тях, е неизменно и подпомага

живостта и образността.

Накрая на темата има изненада за децата. Те получават по куриер комплект за правене на свещи от пчелен восък, в който четирите персони спрямо наклонението на глагола ги упътват как да навият своите свещи. Това е още един тип активност, с която ми се струва, че децата получават по ненаатрапчив и различен начин знания, преживяване, емоция, спомен и светлина.

Надявам се, че със споделянето на тази тема от материала като пример съм успяла да очертая гледна точка и възможност да представим на децата една "суха" на пръв поглед материя с разнообразни средства и преживявания. От наблюденията, които имам, съм останала с впечатление, че децата успяват да разберат, приемат и използват по успешен начин това знание. Посоката, в която се стремя да разработвам учебния материал, е тази. Градината на езика постепенно се разраства, обогатява, променя. Ясно съзнавам, че пред мен остават още много стъпки, размисли, творчество и работа, за да постигна цялостно това, което класическата сугестопедия Е, но всеки малък напредък и усмивка на дете ми дават надежда и мотивация да продължавам, да се радвам и вдъхновявам от пътя и да не спирам да се стремя към крайната цел, която всъщност изглежда безкрайно голяма и това може би е най-хубавото, защото означава постоянен стремеж към развитие и отключване на скритите резерви.

Благодаря Ви за вниманието дотук. Ще си

позволя да продължа и да споделя малко от взаимодействието ми с децата и родителите там, където трепетно ни водят любовта, свободата и усещането, че нещо необикновено се случва. Разбира се, принципно нещата са свързани и в синхрон, но бих си позволила да открия някои малки детайли от не дотам видимото.

Когато се срещна с едно дете, аз нямам потребност и цел да го науча, а преди всичко да го подкрепя и разбера. От това много естествено се получава истински и много съкровено да се вълнувам от неговите интереси, хобита, умения, разбирания за живота. Често се случва съвсем спонтанно да вплитам неща, които знам за детето, и в учебния материал, и в цялостното ни общуване. Това не е някаква стратегия или план, а нещо много естествено, което пак толкова естествено подпомага процесът да бъде необикновен и разгръщащ.

Моята нагласа е, че учебната година в седми клас не е нещо страшно и лошо, а едно вълнуващо приключение от девет месеца, в което главният герой/детето има възможност да придобие качества, да разкрие неподозирани сили, да постигне чудесни успехи. Аз истински и искрено вярвам в това, вярвам в безграничния потенциал, вярвам, че цялото приключение може да е приятно и успешно, и си мисля, че тази нагласа и ентузиазъм се предават и носят едно здравословно спокойствие, което е предпоставка за много хубави неща.

За мен е много естествено да поставя в ума и сърцето си на еднакво значимо място както децата, така и техните родители. Те са неразделно свързани в желанието ми да ги подкрепя, да им бъде полезна, да ги приема такива, каквито са. Това според мен отключва едно много плодотворно и цялостно общуване, което се крепи на взаимно доверие и уважение, и трите страни си взаимодействат по един

красив начин. Едно от най-хубавите неща е, че когато има чистота, искреност и разбиране в отношенията, има чудесни дарове за всички - видими и невидими и някои мигове успяват да оставят светлина, от която да се ползваме цял живот, особено когато ни е много тъмно.

В края на този текст ще се върна към обучението в Сливен. Там имаше няколко ключови за мен послания, които бих казала, че ежедневно трептят в мен и се стремя към тях във всички аспекти на живота. Бих споделила едно от тях: *не удоволствие, а вдъхновение.*

Това изместване към по-жизнеутвърждаващото винаги ме е вълнувало и е един съкровен стремеж. В тази връзка бих си позволила да продължа/обобща всичко написано с още малко измествания спрямо моите представи:

не ученици, а деца;
не да науча децата, а да ги подкрепя;
не урок, а среща;
не учебна година, а приключение;
не отлични резултати на НВО, а множество
отворени врати и възможност за избор.

Надявам се и този текст за вас да бъде *не просто информация, а искрица надежда...*

Благодаря за вниманието!

Илюстрациите към темата наклонение на глагола са нарисувани от Катя Стоянова.

Велина Ортакчийска
e-mail: velinao@gmail.com
www.bookledaria.bg